

Dragon

spraakherkenningssoftware

Wat je moet weten als je ermee aan de slag gaat

Janneke den Draak

dendraakspraakherkenning.nl

Het programma

- Voorstellen
- Wat is Dragon spraakherkenning en wat kun je ermee
- Voor wie is spraakherkenning wel en niet geschikt
- Overige succesfactoren voor het inzetten van Dragon
- Meer over microfoons
- Tips voor als je met een cliënt werkt
- Vragen

Even voorstellen

Ik ben **Janneke den Draak**

Trainer en consultant Dragon spraakherkenning

Mijn bedrijf is in Nederland en international:

- Den Draak Spraakherkenning
- LearnSpeechRecognition.com

Webshop

Training op locatie en online
Online spraakherkenningsacademie

Wat is spraakherkenningssoftware

Je vervangt het toetsenbord en de muis (gedeeltelijk) door dicteren en spraakopdrachten

- Dragon (NaturallySpeaking) draait op Windows computers.
- Het is rekenintensieve software, dus een vrij krachtige computer is noodzakelijk.
- Je hebt een geschikte microfoon nodig om goede herkenningsresultaten te halen.

Voor wie is Dragon een geschikt hulpmiddel?

Voor zelfstandig werken moet de cliënt beschikken over

- Goede computervaardigheid (zelfstandig met PC kunnen werken)
- Goede stem en uitspraak
- Goede leerbaarheid
- Motivatie

Dragon wordt vaak ingezet bij **motorische beperking** of (lichte) **dyslexie**. Soms bij milde beperking in het **gezichtsvermogen**, bijvoorbeeld bij moeite met focus wisselen tussen toetsenbord en beeldscherm.

Overige succesfactoren

- Goede hardware (krachtige PC)
- Geschikte microfoon/headset
- Werkzaamheden die zich lenen voor Dragon.
Fotobewerking en code programmeren lenen zich bijvoorbeeld niet goed om met spraakherkenning te doen.
- Een rustige werkomgeving is gewenst
- De mogelijkheid om af en toe muis en toetsenbord te gebruiken
- Training en begeleiding! Dragon is complex en dicteren is een vaardigheid die de meeste mensen niet zomaar oppakken

Wanneer is Dragon niet geschikt

- Voor computerbesturing bij werkzaamheden waar met veel verschillende programma's wordt gewerkt. De dicteerfunctie kan dan wel ondersteunen.
- Bij de omgekeerde succesfactoren, dus geen goede PC, geen goede stem/uitspraak etc.
- Als de omgeving niet meewerkt: werkgever geeft onvoldoende tijd aan werknemer om te leren. Huisgenoten of collega's zijn rumoerig.
- Soms zorgt een ziektebeeld of medicatie voor verminderde concentratie of leervermogen. Dat kan een probleem zijn.

Kun je 100% handenvrij werken met Dragon?

Sommige soorten computerwerk zijn 100% handenvrij te doen.

Voor de dagelijkse praktijk is 100% stembesturing niet haalbaar.
Ook het werktempo zal voor bepaalde werkzaamheden (veel) lager zijn.

Af en toe kunnen terugvallen op het toetsen bord en vooral ook de muis is noodzakelijk om niet vast te lopen in het computergebruik.

Eventueel bijvoorbeeld een hoofdmuis met onscreen toetsenbord.

Voorbeelden van bijzondere situaties

- Dragon voor cliënten aan beademing:
  - Tracheostoma: met goede timing van dicteren en goede headset wel mogelijk
  - Neusplugjes beademing: Ja, dat gaat
  - Gelaatsmasker dat neus en mond afdekt: weinig kans op succes
- Dragon voor cliënten die stotteren:
  - Gaat soms verrassend goed (zeker als cliënt privacy krijgt om te proberen)
- Dragon voor cliënten die bedlegerig zijn:
  - Als het beeldscherm en microfoon goed geplaatst kunnen worden en de cliënt is in staat om enigszins een muis te bedienen, dan kan het zeker.

Meer over microfoons

Niet elke (dure) microfoon of headset is geschikt voor Dragon
Gebruik liefst een model dat wordt aanbevolen door een ervaren leverancier of door Nuance zelf.

Verschillende opties:

- Bekabeld of draadloos
- Band over het hoofd of een 'oortje'.
- Bureaumicrofoon of headset

Veel hangt af van de situatie en het budget.

Testen of Dragon geschikt is voor een cliënt

Je kunt een aardige indruk krijgen door met een redelijke headset te testen in ofwel

- **Google Documenten:** Spraakgestuurd typen
- **Microsoft Word:** Dicteren (mits geïnstalleerd)

Simpele zinnnetjes zoals: “Goedemorgen dit is een test” moeten dan goed kunnen gaan.

Tips voor werken met een cliënt

- Zorg dat je zelf bekwaam bent
- Zorg dat de microfoon goed zit/staat
- Bedenk dat Dragon van frases houdt, niet van losse woorden
- Een frase is wat je in één adem zegt, zonder te aarzelen
- Als een beginletter moeilijk is voor je cliënt, begin dan de frase met een ander woord zodat de moeilijke beginletter niet óók het begin van de frase is.

Conclusies

- Dragon is een heel krachtig hulpmiddel, maar niet simpel
- De kracht ervan komt vooral naar voren bij cognitief sterkere cliënten
- Randvoorwaarden zoals hardware en microfoon en omgeving zijn van groot belang
- Dragon is niet alleen voor motorisch beperkte cliënten een optie
- Om je cliënt zelf te begeleiden/trainen moet je ervaring met Dragon hebben

